

מכון "חץ" לחשיבה צבאית מתקדמת, רחוב אופנהיימר 5, פארק המדע, רחובות
טל' 08-9152729, פקס 08-9152744, דוא"ל info@iamti.com, אתר www.iamti.com

בגיליון זה

1	הצבא הרוסי מאוהב בארטילריה
1	צבא ארה"ב מכניס לשימוש רקטות חדשות
3-2	עשרה דברים על גנרל מאתיס
4	קומנדו פקיסטני נלחם במערות בדעא"ש
6-5	יומרתו הצבאית של טראמפ

ומפקדים, והמעבר למלחמה הבאה הוא על בסיס תובנות מפקדי המלחמה שעברה. את תורת הלחימה של צה"ל קובעים מפקדים, והם מתחלפים כל שנתיים-שלוש ואיתם קציני המטה שלימים. אין שימור ידע, אין העמקה בידע, הכל מבוסס קדנציה – טווחי המבט קצרי טווח, במקרה הטוב לקצה התקציב הרב-שנתי. יש ניסיונות של מפקדים לחשוב קדימה – אבל זה שוב אישי, לצה"ל כארגון אין שיטה, גישה או מערכת לכך. ניצחון מלחמת ששת הימים נותר באלבומים ובסיפורי מורשת ומשם מתחיל סיפור חדש.

לייזר. כתגובה לצורך הגובר באמל"ח לתקיפת המדינה האיסלמית, הצי האמריקאי חתם חוזה בסך 150.5 מיליון דולר עם BAE לייצור ברקטות. העסקה של הצי היא חלק ממאמץ נרחב בהרבה מובנים, לחימוש הצבא האמריקאי באמל"ח מדויק. "אנחנו מספקים לפני הזמן גם כאשר הדרישות גדלות" אמרה רחל גוויל מנהלת קבוצת החימוש המדויק ב BAE. אנשי חימוש בחיל האוויר האמריקאי אמרו שבסבב התקיפות נוכחי כנגד המדינה האיסלמית, מאז ינואר, גדלה הדרישה ליותר רקטות מונחות. "הסבב הזה היה העמוס ביותר ביחס בין שעות טיסה והוצאת חימוש. עד היום ירנו 2,700 פצצות" אמר כריס קוחרן מפקד יחידת חימוש 447 בדו"ח לפנטגון. חלק ניכר מהחימוש המדויק נאסף, מורכב ומוטען בבסיס אינצ'רליק בטורקיה, על מטוסי הקואליציה ביוצאים לתקיפות בעיראק ובסוריה. הרקטה כוללת מנוע, חיישן חישה, ראש קרבי ומרעום – ויכולה לתקוף מטרות בטווח של 4,800 מ' לפי נתוני היצרן. מפתחי BAE מדווחים שלרקטה סיוכיעי פגיעה של 90 אחוזים ובדיוק של 2 מטר. בעת שיגור, החיישן המורכב על הכנף קולט את החזר קרן הלייזר מהמטרה – כך לדברי BAE. שלא כמו טילי ההלפיייר בני ה-50 ק"ג, הרקטות מותאמות היטב לתקוף מטרות קטנות יותר כמו קבוצת לוחמים. לוחמי דאע"ש לעתים קרובות משתלבים עם אזרחים כדי להימנע מתקיפות של הקואליציה. מכאן נובע צורך בנשק מדויק קטן יותר שיכול לבודד מטרות אויב ולהימנע מנזק לאזרחים בסביבה ולנזק אגבי בתשתיות קרובות.

למעלה מ-5,000 רקטות יוצרו ב-2015. במהלך השנים, הן נורו מאפאצ'י, מ-V22, מכתב"מים של הצי, ממסוקי UH-1 של המרינס, A10, מסוקי MH-60 ומטוסי F16 של הצי בין היתר. המרינס מקדם כיום דרישה לחמש את צי ה-V22 שלו בנשק חדש כולל אפשרות לרקטות המונחות.

<http://warisboring.com/in-iraq-and-syria-u-s-aircraft-rely-on-a-new-kind-of-rocket/>

דבר העורך:

השבוע ערך פיקוד הדרום יום אירועים לציון 50 שנים למלחמת ששת הימים. אירוע מכובד וראוי. מלחמת ששת הימים הייתה הצלחה אדירה פרי התכונות רצינית וממושכת ובניין כוח על בסיס תפיסת לחימה מגובשת. אבל כאן זה נעצר. בצה"ל אין מסורת וכלים לערוך תחקור מקצועי אמיתי של מלחמות. יש פסטיבלים של חלוקת צל"שים, יש תחקירים טכניים וטקטיים "מתחת לפנס", בשלב יותר מאוחר נובע שטף של סיפורים של לוחמים

הצבא הרוסי עדיין מאוהב בארטילריה שלו

צבא היבשה הרוסי החל לקלוט את הדגם החדש של תומ"ת Msta-S. הוא יישמש בתקופת הביניים עד אשר דגם 2S35 Koalitsiya-SV "קואליציה" יכנס לשירות במספרים משמעותיים.

מספר עשרות תומ"תים S-MSTA נכנסו לשירות ביחידות הארמייה הראשונה באזור מוסקבה – הודיע משרד ההגנה. אנשי הצוות הארטילרי מדיביזיות טמנסקיה וקנטמירובסקיה השלימו את קליטת הכלים באימוני הסבה. שתי היחידות תירגלו עם התומ"תים החדשים הקיץ. "הציוד החדש ישתלב בתרגיל אש של הארמייה הראשונה בסוף אימוני הקיץ" מסר משרד ההגנה.

"בין השיפורים לעומת הדגם הישן יש לתותחים החדשים גם מערכת בקרת אש משופרת". הדגם החדש הוא Msta-S משופר בעוד שדגם Msta-SM הוא פרויקט ישן שבוטל לטובת פרויקט קואליציה.

עד שדגם קואליציה יכנס לשירות בעוד שנים אחדות, המודל המשופר יישמש כארטילריה המודרנית של צבא היבשה. הוא בנוי על בסיס התומ"ת 2A65 מ"מ שיכול לירות בקצב של 8 פגזים לדקה. המודל החדש יוכל לירות מהר יותר מאחר שיש לו מטען משופר.

הוא יוחלף על-ידי קואליציה SV שיתבסס על תותח 152 מ"מ 2A88 שיכול לירות בקצב של 15 – 20 פגזים בדקה. התותח החדש ייצא בשירות במספרים נמוכים בסוף השנה אבל לא יכנס לשירות הסדיר בעשור הנוכחי.

קליטתם של שני הדגמים מעצימה את הכוח הארטילרי של צבא היבשה. צבא ארה"ב מתכנן בינתיים להפעיל גרסה משופרת של התותח הישן משנות ה-60 ה-109 – פלדין.

צבא ארה"ב משתמש ברקטות מסוג חדש

הפנטגון מקדם במסלול מהיר רכש של רקטות מונחות לייזר לתקיפת המדינה האיסלמית על-ידי מטוסי חיל האוויר האמריקאי במהלך מתקפה בעיראק ובסוריה. מטוסי A10 ומטוסים אחרים תקפו את לוחמי המדינה האיסלמית ברקטות מדויקות מונחות לייזר הידרה 70. הרקות, 2.75 אינטש שוגרו ממסוקים ומטוסים קבועי כנף. הן פותחו לפני למעלה מעשור כאשר ראש חישה שולב ברקטות "טיפשות" המאפשר בין היתר לפגוע במטרות בעזרת חישה

עשרה דברים שנודעו לנו על מאתיס מתוך כתבת הדיוקן ב"ניו יורקר"

מאת אדם ויינסטיין

מגלה מאתיס לפיליקינס, הפחד הגדול ביותר שלו הוא "היעדר לכידות פוליטית באמריקה". "היעדר ידידותיות בסיסית. נדמה שהמון אנשים באמריקה וברחבי העולם חשים ניכור רוחני ואישי, בין שזה כלפי הממסד הדתי שלהם, או הממשלות שלהם..." מאתיס אומר שהקיטוב הפוליטי בארה"ב מקשה במיוחד על חיילים משוחררים, מכיוון שלדבריו – הם אלה שרגילים להסיט את האשפה הצידה למען טובת הכלל: "קירא שוב את בן פרנקלין – האופן שבו תיאר כיצד בני האירוקואה [אחד מעממי האינדיאנים] חיו ועבדו יחד. השוו זאת לארה"ב כיום. אני חושב שכאשר אתה מביט בחיילים המשוחררים שחוזרים מהמלחמות, וסופגים סטירות לחי שהולכות ומתעצמות בגלל הבידוד הזה, בעוד שהם רגילים למשהו טוב יותר. הם חושבים שזה PTSD [תסמונת שלאחר הלבם קרב] – וזה יתכן – אבל בעצם הדבר נגרם בגלל ניכור. אם אתה מאבד את תחושת היותך חלק ממשהו גדול יותר, איך תוכל לגלות אכפתיות כלפי אחיך?"

4. אובמה שם קץ לקריירה הצבאית של מאתיס כנראה בגלל איראן

כאשר קיבל מאתיס את הפיקוד על פיקוד המרכז של ארה"ב ב-2010 היו לו שלוש קדימות: "איראן, איראן ואיראן". הגנרל סבר, בדומה לרבים מ"בוגרי" המערכה בעיראק כי איראן למעשה מעולם לא נתנה דין וחשבון מלא על התמיכה שלה במיליציות השיעיות שנלחמו בקואליציה, הרקטות המאולתרות ומטעני הצד אשר הופעלו דרך קבע נגד חיילים אמריקאים בשיאה של האלימות בעיראק. מאתיס התעקש במשך שנים להתעמת עם הטרור הנתמך על ידי האיראנים, ועל פי פיליקינס היה זה הגורם להדחתו: בתחילת 2013 כשמאתיס התקרב לסוף תקופת הכהונה שלו, הודיע אובמה כי הגנרל יפרוש חמישה חודשים קודם התאריך שנקבע מראש. לא נמסר על כך למאתיס ישירות – הדבר נודע לו מפיו של ידיד, אחד מאנשי הממשל. "לדעתם של הבכירים בממשל, מאתיס נהג בקשיחות יתרה כלפי האיראנים והוא לא הכיר בצורך לכונן איתם שיח דיפלומטי", ציין בכיר לשעבר בבית הלבן. "היתה תחושה שהדברים יתנהלו בקלות רבה יותר

בלעדי נוכחותו." ואף על פי כן, מאתיס היה דיפלומטי להפליא בעניין העיסקה הגרעינית עם איראן שאובמה עיצב לאחר פרישתו [של מאתיס] "לא הייתי חותם על העיסקה עם איראן, אבל היא נחתמה כבר – ואנחנו התחייבנו ועלינו לקבל את הדברים כמות שהם".

מאתיס ניסה להביא עימו לפנטגון את החכמים והמבריקים ביותר, והממשל של טראמפ הצליח לחסום אותו, לעתים באורח די משונה.

עד כמה מתעניין מאתיס בפוליטיקה המפלגתית? הוא ניסה לגייס כמה דמוקרטים וריפובליקנים מוערכים ביותר ומומחים בתחום הביטחון הלאומי כדי למלא את כל המשרות הבכירות הבלתי-מאוישות במשרד ההגנה. הוא לא הצליח: מרבית הרפובליקנים נפסלו על ידי הבית הלבן משום שאשתקד התנגדו למועמדותו של טראמפ לנשיאות, ומרבית

שר ההגנה האמריקאי ג'יימס מאתיס, לשעבר איש חיל הנחתים, הוא אדם רב-פנים. דמותו שנראתה לאחרונה ב"תחום מושב" של הפנטגון, עוררה את הרושם שאינו חש בנוח בחליפה ועניבה; הוא זכה לשבחים לא רק כ"דם-שגורם-לעשב-לצמח-כקוטל-אויבים" אלא גם כ"לוחם-נזיר" רב-ידע המדבר בשקט. מאתיס מוצג כתקוותה הטובה ביותר של ארה"ב לבלום נשיא תזזיתי המתנהל בחוסר הגיון – או מלאך הנקמה המהירה; הוא מתואר כדיפלומט מלוטש ומושלם או כנחת מחוספס שפותר את כל בעיותיו בתימרון ובעוצמת אש; הוא פקוד נאמן ביותר או קוץ שננעץ בבשרם של נשיאים בזה אחר זה.

אף כי כתבת הדיוקן העניקת מאת הכתב הצבאי הוותיק דקסטר פיליקינס (שפורסמה בגיליון ה"ניו יורקר" מה-29 במאי) אינה מיישבת אף לא אחת מהסתירות המפורסמות הללו באישיותו של מאתיס, אין ספק שיש בה משום הצצה מעניינת למוחו של אחד המנהיגים החשובים ביותר בהיסטוריה הצבאית של ארה"ב. להלן 10 מהפרטים המעניינים ביותר שהופיעו בכתבתו של פיליקינס על מאתיס, תחת הכותרת "לוחם בווינגטון". כל קורא ימצא בהם משהו לטעמו, החל מהחייל הרגלי הפשוט וכלה 4. באסטרטג התיאורטיקן.

1. יש לו תשובה מוצלחת לאנשים המכנים אותו "הלוחם הנזיר"

מאתיס אומר לאנשים כי "המנזר היחיד שיהנה בו הוא זה ששופע בירה ונשים", מדווח פיליקינס. אבל כתב ה"ניו יורקר" מציין כי מאתיס ממעט בשתיית אלכוהול ולמעשה אין לו חיי חברה. קצין נחתים בדימוס, גנרל בעל שני כוכבים, שחלק חדר עם מאתיס באוקינאוה לפני כ-40 שנה בעת ששניהם היו בדרגת סגן, אמר לפיליקינס "מימי לא ראיתי אדם בעל משמעת עצמית גדולה מזו שיש לו".

2. נראה כי יש לו הרבה ספרים בכריכה קשה

הוא לא התחתן מעולם – בשעתו, ביקשה ממנו ארוסתו לבחור בינה לבין חיל הנחתים, והוא בחר בחיל הנחתים – ובהיעדר בת זוג "התאפשר למאתיס למקד את מלוא כוחותיו בקריירה שלו והוא עסק בהתלהבות במסורות ובהיסטוריה של הצבא", כותב פיליקינס. כאשר הוצב במקומות שונים לקח עימו עותק של ה"מדיטציות", מאת הקיסר הרומאי מרקוס אורליוס, חיבור סטואי שזכה לפופולאריות בקרב קציני הצי במשך דורות על גבי דורות. פיליקינס יודע כי "חבריו [של מאתיס] אומרים כי בספרייתו אלפי ספרים" ומוסיף כי האיש שהנשיא טראמפ מכנה "כלב משוגע" חושב על ספריו במשך כל שעות היממה: "במהלך ראיון שעסק בהיסטוריה הרשמית של חיל הנחתים, ב-2009, דיבר מאתיס על הדרכים בהן ידע נרחב בתחומי התרבות וההיסטוריה תרם לניהול מערכה יעילה נגד התקוממויות: "אתה מצליח באותה המידה בין שקראת את "האפר של אנג'לה" ואת כתביו של דזמונד טוטו, ובין שלמדת את קורות אירלנד הצפונית והמאמצים לקירוב בין הפלגים שם, ובדרום אפריקה בעקבות מלחמת האזרחים שלהם, בדיוק באותה המידה שתצליח אם קראת את שרמן, וכמובן – את קלאוזביץ".

3. מאתיס סבור שהאיום הגדול ביותר לאמריקה הוא הציניות

מה מדיר שינה מעיניו של שר ההגנה בלילה? האם זה הטיור האיסלאמי? רוסיה? קוריאה הצפונית? – אף לא אחד מאלה,

עשרה דברים שנודעו לנו על מאתיס מתוך כתבת הדיוקן ב"ניו יורקר" - המשך

מאתיס. "אנחנו תקפנו. אנחנו הכרענו אותם. וכאשר האגף הימני אמר, 'בואו נעלה על בגדד', הוא אמר, 'שום דבר. לא ניתן למשימה הזאת להתגלגל. לא נשנה את האסטרטגיה. כך אנחנו עלולים לאבד את הקואליציה. כל העולם עומד לצידנו עכשיו.' אפילו רוסיה סייעה לנו בזה." אוקיי. אז איך נראה המצב הסופי בעיראק, סוריה, אפגניסטן, תימן, סומאלי וכל שאר המקומות שבהם לוחמים כוחות ארה"ב בימים אלה? - פשוט, אומר מאתיס: "אני רוצה להגיע לנקודה שבה האבידות נמוכות מאוד."

10. **חרף כל המיתולוגיה של 'כלב משוגע' שנרקמה סביבו, מאתיס רוצה שמשרד החוץ יהיה בעל עוצמה גדולה יותר, והוא רוצה בכך יותר מאשר רבים בממשל של טראמפ**

"אם לא תמננו את הסטייט דיפרטמנט באופן מלא, אני אאלץ לקנות עוד תחמושת בסופו של דבר", אמר מאתיס לפילקינס. "ככל שנשקיע יותר בדיפלומטיה של הסטייט דיפרטמנט, יש סיכויי לכך שנצטרך להשקיע פחות בתקציב הצבאי." מאתיס מקפיד מאוד לסעוד עם שר החוץ רקס טילרסון לכל הפחות פעם בשבוע, וידוע כי הוא מתמודד בהצלחה עם שיחות שהוא מקבל ממנהיגי העולם לאחר שהנשיא טראמפ אומר דבר-מה מטריד, ומרגיע אותם. "הוא הצליח להרחיק את עצמו מכל דבר שהנשיא טראמפ אמר מבלי להיראות בלתי-לויאלי", אמרה שרת ההגנה

הגרמנית על אחת משיחותיה הראשונות עם מאתיס. 11. **הוא לא אופטימי**

בנאום שנשא בשנה שעברה, לא ניסה מאתיס לצבוע בוורוד את הכיוון בו מתפתחים הדברים מבחינתם של הכוחות האמריקאים במזה"ת. "העתיד הולך להיות איום ונורא", אמר. "לאיש מאיתנו לא יהיה נעים."

הדמוקרטים נבהלו מהחוג הסגור של יועצי הנשיא החדש. בשלב מסוים ביקש מאתיס את מישל פלורנו - מומחית ידועה לביטחון לאומי ודמוקרטיה בכירה, שעל פי השמועה היתה המועמדת המועדפת של הילרי קלינטון לתפקיד שרת ההגנה – לשמש כסגניתו. אך היוזמה לא התקבלה היטב. "פלורנו רואינה בטראמפ טאואר על ידי חברות עוזרים חסרי כל ניסיון שהוא בתחום של ביטחון לאומי. אחת השאלות הראשונות שהציגו לה היתה 'מה את צריכה כדי להתפטר?' – פלורנו נבהלה והודיעה למאתיס שאינה יכולה לקבל את התפקיד." עד כה, רק אחד מבין 52 תפקידי המפתח הבכירים במשרד ההגנה בראשותו של מאתיס, אויש כמשרה קבועה והמכה בו אושר על ידי הסינאט. למרבית המשרות הבלתי מאויישות הללו אין בינתיים אפילו מועמדים.

6. **מאתיס ויועציו חזו אסון בעיראק לאחר פינוי הכוחות האמריקאים ב-2011**

פילקינס מדווח כי מאתיס "סיפר על תדריך שקיבל מאנאליסטית מודיעין בכירה בנובמבר 2011, חודש לפני צאתם של אחרוני החיילים האמריקאים": "אני שאלתי, 'מה יקרה אם נוציא את הכוחות שלנו?' סיפר מאתיס, "האנאליסטית אמרה לנו כי חבורה אחרת תופיע. וכי כאשר תופיע 'תהיה אכזרית יותר מכל מה שראיתם עד היום'. לבסוף היא אמרה למה היא מכוונת, 'גנראל, אם תוציא את כל הכוחות שלנו משם, הרי שעוד לפני קיץ 2014 תפער השאול פיה."

7. **היד החופשית שמתיר טראמפ למפקדי הצבא לא תמיד שימחה את מאתיס**

8. הנשיא טראמפ התפאר בפומבי על כך שהוא "הסיר את הכפפות" מידיהם של הגנראלים שלו, והתיר להם מרחב החלטה משמעותי להורות על תקיפות בלא פיקוח קפדני של הממשל. אבל מאתיס נוכח שהוא עצמו הודר מחלק מאותן תקיפות. כאשר חיל האוויר האמריקאי הטיל את "אם כל הפצצות" – MOAB - על מעוז של דאעש באפגניסטן "מאתיס היה מופתע", כתב פילקינס. "ההחלטה התקבלה על ידי הגנראל ג'ון ניקולסון, המפקד המוביל באפגניסטן. פקיד ממשל בכיר אמר לפילקינס: "הדבר תסכל את מאתיס."

9. **המתכונת שלו למלחמה אמריקאית 'שניתן לנצח בה' היא מלחמת המפרץ הראשונה**

רבים מבין המשקיפים העוקבים אחר פעילותו של מאתיס עדיין לא "עלו" על העובדה שתפיסתו האסטרטגית את המלחמה ניזונה ממרכיבים מיושנים אך טובים – כלומר, הדוקטרינות של מי שהיה יו"ר המטות המשולבים, קולין פאוול, ומי שכהן כשר ההגנה, קספאר וויינברגר - שניהם תפסו את העימותים של ארה"ב כפעולות מאסיביות,

מהירות, וממוקדות-מטרה. כיצד תיראה מלחמה שכזאת? פילקינס כותב כך: "מאתיס אמר לי כי הכשל בעיראק

ובאפגניסטן גם יחד היה נעוץ בכך שלא היה שום 'מצב סיום' ארה"ב כלל לא ידעה בדיוק עבור מה היא נלחמת. כדוגמה הפוכה הוא התייחס לנשיא ג'ורג' בוש האב שהמערכה שהחליט עליה, לגירוש הצבא העיראקי מכוויית הסתיימה בהצלחה ב-1991. "בוש אמר, 'זה לא יחזיק מעמד'", סיפר

- יו טומליסון, הרון ג'נגואה 8 ביוני 2017

פקיסטן הכחישה בעקביות שלדע"ש יש איזו אחיזת רגל בפקיסטן, אם כי הקבוצה טוענת שביצעה סדרת התקפות מאז 2015. הן כוללות התקפת התאבדות במקדש סופי בעיר הדרומית סוואן בפברואר בה נהרגו יותר מ-90 אנשים

פקיסטן הכחישה בתקיפות שלדע"ש יש איזושהי אחיזה בארצה אף שהקבוצה מקבלת אחריות על סדרת התקפות מאז 2015.

כוח קומנדו פקיסטני ניהל קרב קשה במשך חמישה ימים ברשת של מערות כדי למחוץ את המפקדה המקומית של דאע"ש .

בלחימת תת-קרקע בגבעות הסמוכות לגבול האפגני נאלצו הכוחות להילחם על כל סנטימטר במערות שאורכן קילומטר לערך. במהלך הקרב, שהתחולל בין יום שישי ויום שלישי לאחריו נהרגו 12 טרוריסטים הרוגים, בהם מספר מפקדים בכירים.

צבא פקיסטן יצא לפעולה בשבוע שעבר כחלק מחיפושים שנערכו אחר זוג סיני שנחטף ב-קוואטה, אזור מסתור לקיצונים והמפקדה דה-פקטו של הטליבן האפגני.

רועים בני המקום מסרו על תנועות באזור ועל כן הצבא התמקד במערות ב-מאסטונג סמוך לגבול האפגני. בחודש האחרון, נהרגו 28 אנשים ב-מאסטונג בהתקפת התאבדות על שיירתו של סגן יושב ראש הסנאט הפקיסטני.

חיילים גילו שעשרת המפקדים הבכירים של דאע"ש בפקיסטן התכנסו במערה. הקיצוניים הציבו הגנה חזקה ולחמו על כל שעל, הגנתם נפרצה רק ביום שלישי.

אישי ביטחון בכירים אמרו לטיימס: "הקיצוניים במערה לחמו בעוז ולא נכנעו לכוחות הביטחון. מצד הטרוריסטים. הקרב נמשך חמישה ימים, במהלכם נהרגו 12 טרוריסטים כולל מפקדים של דאע"ש. מפקדים אחרים נכנעו".

החטופים הסינים לא נמצאו, חרף ראיות שהוחזקו במערה. בכירים הודו שמפקד דאע"ש בפקיסטן אג'אז בנגולזאי הצליח להימלט במהלך המצור, יחד עם אחיו פארוק, מפקד בכיר של דאע"ש באפגניסטן.

בנגולזאי פיקד בעבר על קבוצת קיצוניים, לאשקאר-א-ג'נגבי, הקשורה מזה זמן רב עם אל-קאעידה וביצעה התקפות טרור רבות עוד בשנות ה-90. לאחרונה; הקבוצה טוענת שניהלה מבצעים משולבים עם דאע"ש, מהם הפשיטה על הבסיס הצבאי ב-קוואטה בה נהרגו 59 חיילים באוקטובר. - הדבר מזכיר את הקלות שבה מחליפות קבוצות מיליטנטיות בדרום אסיה את בריתותיהן עם קבוצות אחרות בעלות מכנה משותף אידיאולוגי איסלמי.

הבכיר אמר: "אג'ז בנגולזאי עמד בראש הקבוצה והכין התקפות טרור בפקיסטן. היו לו קשרים מסועפים עם אפגניסטן כמחוז של דאע"ש. הצבא הפקיסטני נחל הצלחה יוצאת מהכלל כשפרק את הרשת המסוכנת הזו".

יומרתו הצבאית של טראמפ: כוח בלתי מרוסן כאמצעי וכתכלית

מאת מקס פישר, The Interpreter

לצורך עימות צבאי פוטנציאלי עם סין, עם איראן ולמרבה האירוניה עם רוסיה."

כל נשיא פעל כדי לשמר את העליונות הצבאית על היריבים המובהקים. אבל טראמפ ממוקד-מטרה באורח יוצא דופן בהתכוונותו על הכנה לעימות בין מעצמות גדולות, מצב שהעולם הצליח להימנע ממנו מאז מלחמת העולם השנייה.

הדבר מזכיר את עמדותיו של סטיבן ק. באנון, יועצו של טראמפ, שהאידיאולוגיה הלאומנית שהוא דוגל בה מציגה תמיד את העימות בין מעצמות גדולות כבלתי נמנע.

"נצא למלחמה בים סין הדרומי בתוך חמש עד עשר שנים," הכריז באנון במאסר 2016 בשידור רדיו. "אין שום ספק בעניין זה."

כאשר אמר טראמפ באחרונה כי יצייד את הצי האמריקאי כדי "לנצח" במלחמה, קרוב לוודאי שהתכוון רק להפגין את אמונו בצבא האמריקאי. אבל ההערה חיזקה את הרושם כי טראמפ עלול לחשוב כי ניתן לנצח בעימות בין המעצמות הגדולות

בתקופה זו – תפיסה שנדחקה לשוליים מאז שנותיה הראשונות של המלחמה הקרה, כאשר ההרתעה הגרעינית הפכה זאת לדבר שאין להעלותו על הדעת. התמקדותו של טראמפ בעימות בין מעצמות גדולות ובעוצמה צבאית עלולה בהחלט להיות על חשבון המלחמות הלא-קונבנציונאליות שארה"ב עדיין מנהלת באפגניסטן ובמקומות אחרים.

כדי לממן את ההתפשטות הצבאית שבה הוא רוצה, ביקש טראמפ לקצץ מיליארדים – קרוב לוודאי מתקציבו של משרד החוץ ומהתוכניות לסיוע חוץ. צעד זה ירוקן מכל תוכן את האסטרטגיה האמריקאית במקומות כאפגניסטן ועיראק שמסתמכים על דיפלומטיה ומאמצים פוליטיים כמו בניית בתי ספר והכשרת כוחות שיטור.

לא ברור האם הדבר כך מכיוון שטראמפ מתכנן לשים קץ למעורבותה של ארה"ב באותן מלחמות או מפני שהוא שולל את ההנחה הבסיסית של התוכניות הללו, לפיה המלחמה היא בראש ובראשונה בעיה פוליטית וניתן לנצח בה רק על ידי פתרון הסוגיות הפוליטיות בבסיסה, כך למשל, העדרו של מבנה מדיני חזק וריכוזי.

דומה כי טראמפ נוקט תחת זאת השקפה מיושנת ולאומנית יותר על פיה העוצמה הצבאית היא הגורם המכריע הסופי בכל עימות. הוא עדיין לא אמר כיצד הדבר יוביל לנצחון במערכות המתישות נגד

חזונו של הנשיא טראמפ לגבי העוצמה הצבאית האמריקאית, שבמהלך מסע הבחירות היה בגדר תעלומה, החל להתברר לנוכח נאומים ותוכניות תקציביות. אלה חושפים נשיא השבוי בקסמיה של עוצמה צבאית גלויה שבעיניו היא כמילה נרדפת למעמדה של ארה"ב בעולם וכאמצעי להפעלת לחץ על יריבות רבות עוצמה כמו סין ואיראן שכמדומה ניצבות בראש דאגותיו.

נראה שאין הוא טורח להתייחס לפרטים הנוגעים למלחמותיה הנמשכות של ארה"ב באפגניסטן, עיראק וסוריה ולמאבק הגלובאלי באל-קעידה. אף לא אחת מהמשימות הללו לא תיושב באמצעות נוסאת

המטוסים החדשה שהבטיח

טראמפ, והגנרלים מזהירים כי הצעותיו של הנשיא לקצץ במימון שהוקצב לדיפלומטיה וסיוע יפגעו באותן משימות.

לדעתם של האנאליסטים יתכן שאין זו בהכרח שגיאה של טראמפ, אלא השלכה של תפיסת העולם הלאומנית שאינה מקובלת

ביותר היום אך שלטה בגיאופוליטיקה של המאה ה-19 וה-20. יתכן שהשקפה זו תיחשף בבהירות יתרה דרך חזון הניצחון של טראמפ.

טראמפ תיאר את תפקידו הראשוני של הצבא כניצחון בקרבות, ואת הניצחון בקרבות כגורם שדי בו כדי לנצח במלחמות – שתי תפיסות אלה אינן מקובלות מאז מלחמת וייטנאם. מאז ועד היום מדגישים מרבית הגנרלים כי המלחמה מונעת על ידי עימותים פוליטיים שרק לעתים רחוקות ניתן ליישב באמצעות כוח בלבד.

"ניתן לצבא שלנו את הכלים שאתם צריכים כדי למנוע מלחמה, ואם יהיה צורך בכך, ללחום במלחמה ולעשות דבר אחד בלבד. אתם יודעים מהו אותו דבר? – לנצח. לנצח." – דברים אלה אמר טראמפ לא מכבר.

יתכן שעתה מוקדם מדי לקבוע האם דיעותיו של טראמפ חוברות יחד לדוקטרינת טראמפ לכידה. אבל הן מצביעות על בחירה במדיניות שכנראה מתאימה פחות לאסטרטגיה או עימות מסוימים – ויותר להשקפה הגורסת כי הכוח הצבאי הוא מטרה בפני עצמה.

דרך לחימה ישנה יותר

טראמפ הביע את הגותו הצבאית בעיקר באמצעות קריאות לייצר מערכות נשק גדולות כמו נוסאות מטוסים ונשק גרעיני, שנועדו לשמש במלחמות גדולות. מייקל הורוביץ, מומחה למדע המדינה מאוניברסיטת פנסילבניה, אמר "פירוש הדבר הוא כוח צבאי משופר

יומרתו הצבאית של טראמפ: כוח בלתי מרוסן כאמצעי וכתכלית (המשך)

אלא אם כן הוצאת הכספים היא האסטרטגיה
טראמפ קרא למירוץ חימוש גרעיני, למשל, אף על פי שאפילו בימי המלחמה הקרה מירוץ החימוש לא היה אסטרטגיה מכוונת אלא תוצר לוואי של התחרות הגרעינית – שבעיניהם של שני הצדדים לא היתה רצויה.

טראמפ, חרף היותו טירון בקשור לקביעת מדיניות, גילה כישרון להופעה דרמטית בציבור ושימוש בסמלים. על ידי בנייתן של מערכות הנשק היקרות ביותר בעולם הוא ממיר אותן לסמלים של כוח. הורוביץ מציין כי יתכן שההופעה הזאת נועדה ליריבותיה של ארה"ב כמו גם לתומכיו של טראמפ, להם הבטיח להשיב לאמריקה את כוחה וביטחונה העצמי. "כשהוא חושב על הצבא, קרוב לוודאי שהוא חושב על ההדמיה המוחשית של הצבא", אמר הורוביץ וכינה את הנשק המתקדם "איתותים של עוצמה". הוא הוסיף "להערכתו, זה לא שונה במידה רבה מהאופן שבו חלק ניכר מהציבור האמריקאי חושב על עוצמה צבאית."

התקוממויות counterinsurgency ברחבי המזרח התיכון.

מרבית הממשלים מנסחים את הקדימות בתקציבים הצבאיים באמצעות תהליך בן שלושה שלבים: תחילה מזהים מהן הבעיות שהם רוצים לפתור, אחר כך קובעים את האסטרטגיה שתפתור אותן, ולבסוף רוכשים את הציוד הנחוץ למימוש האסטרטגיה האמורה.

נראה שטראמפ מנהל את התהליך הזה לאחור. "אני לא חושב שעלינו להניח כי הוצאותיו הצבאיות של טראמפ קשורות לאסטרטגיה צבאית", אמרה ארין סימפסון, יועצת לביטחון לאומי ששימשה יועצת לצבא באפגניסטן.

ומדוע לא? - "מכיוון שלא היה לו עדיין זמן לערוך בדיקה אסטרטגית מקיפה", השיבה. אבל טראמפ קרא בכל זאת לבנות נושאות מטוסים חדשות ולכונן יכולות גרעיניות נוספות.

יתכן שהדבר עשוי להסביר מדוע טראמפ לא השמיע אסטרטגיות ללחימה באל קעידה או בדאעש, או לריסונה של סין: על פי השקפתו ניתן לתרגם עוצמה צבאית הישר לכוח, ואת הכוח לניצחון.

אפשר לכרוך זאת באופן שבו טראמפ מדגיש את ההופעה ברבים, את היכולת התיאטרלית ומעל לכל – את המשא ומתן. "אני סבורה שהוא רואה את הכוח כאמנות-בימתית. תועלתו של הכוח היא בהפגנתו", אומרת סימפסון.

אבל טראמפ קרא להגדיל את מספרם של אמצעים יקרים ביותר כמו נושאות מטוסים וכלי נשק גרעיניים מבלי שטרם בחלק מהמקרים להגדיר מטרה ספציפית, ולכן נראה שהוא רואה אותם כמטרה העומדת בפני עצמה.

בראייה זו, לא יהיה נחוץ להסביר אילו יכולות רוכשת ארה"ב באמצעות צי מורחב או כיצד ניתן יהיה להפעילן בסומאלי, למשל. וכך לא יהיה זה חיוני לפתח אסטרטגיות לצורכי מלחמות המידע והסייבר העתידות. הכוח עצמו ינצח.

סמלי הכוח

הדגש ששם טראמפ על עימות בין מעצמות גדולות ונכסים שמחירם גבוה פותר גם, במכוון או לא, בעיה פוליטית שהציקה לממשליהם של ברק אובמה וג'ורג' בוש הבן גם יחד: המלחמה בהתקוממויות אינה מתנהלת "לפי הספר", היא יקרה ולעתים תכופות לא ניתן להשיג בה ניצחון במובן המסורתי שלו.

אסטרטגים עתידיים להתווכח עוד זמן רב מהי הדרך הטובה ביותר להתמודד בעימותים האלה אבל הפוליטיקאים בשתי המפלגות נואשו מהפיכתם לאיזשהו דבר שאינו אבן-ריחיים פוליטית מעיקה. טראמפ בחר תחת זאת בקרב שארה"ב, בהיותה העשירה במדינות העולם, יכולה לנצח בה באורח ברור ובטוח יותר: מלחמת ההתעצמות הצבאית. אלא שההעלאה בשיעור 54 מיליארד בתקציב אינה אלא "תקציב שמחפש אסטרטגיה", כלשונה של סימפסון.